

Tips och råd!

Citrus

Medelhavs- växter

Det kanske är för att vi bor här uppe i kalla Norden som så många av oss fascinerar av medelhavets växter. Dessa blommor, dofter och frukter får oss att tänka på sol och värme!

Läge: Oavsett det naturliga ursprunget kallas de för medelhavsväxter därför att de trivs i just sådant klimat. Soliga, varma och torra somrar och svala, fuktiga vintrar med mycket ljus. Det är just där utmaningen med dessa växter finns. På somrarna går det utmärkt att ha dem ute på altanen, balkongen eller i trädgården. Men på vintern behöver de lite extra omtanke.

Plantering: När du köper växten är den ofta genomrotad och har förbrukat den jord och näring som fanns i krukans. Det bästa är att plantera om den direkt när du kommer hem. Använd en kruka som är några centimeter större runt om. Plast- eller lerkruka är en smaksak, men lerkrukan "andas" mer och jorden torkar lite snabbare.

Täck dräneringshålet med en lerskärva och ett lager lecakulor. Fyll lite jord på botten. Ta bort lite av den gamla jorden och lossa lite försiktigt på plantans rötter, sätt ner den i krukans och fyll med jord runt om. Tryck till jorden efterhand och vattna så rötterna får ordentlig jordkontakt. Lämna gärna lite vattningssån överst i krukans.

Övervintring: De flesta medelhavsväxter trivs bäst i 5-10° C och ljust. Ju högre temperatur, desto mer ljus och vatten behövs. Fikon, änglatrumpet och fuchsia kan tappa bladen och klarar sig utan ljus i t ex en sval matkällare. Det går också att övervintra t ex citrus och oliv inomhus under vintern, men extra belysning är väldigt bra. Kumquat och lime gillar högre temperatur och är de som tål inomhusklimatet under vintern bäst. Numera finns det utmärkt LED-belysning som har rätt våglängd för övervintring av växter. Vattna sparsamt under vintern och ge ingen näring.

Citrus, *Citrus*: De är tåliga, långlivade och anpassningsbara, men bäst trivs de i en kraftig, väl-dränerad, svagt kemiskt sur jord med bra näringsinnehåll. Vid pH under 6 blir det lättare för citrusen att ta upp järn och mangan. Om din citrus blir blek och gul i bladen är det troligen näringsbrist och det kan bero på att jorden har för högt pH. Använd medelhavsjord till plantering så får du rätt pH.

Plantera om på våren ca vartannat år. Däremellan kan du mylla ner lite ny jord på ytan. När den är så stor att du inte kan sätta om den i större kruka måste du ändå ta ur den, skära av ca 5cm jord runt om, sätta tillbaka och fylla på med ny näringsrik jord. Näringsvattna regelbundet, gärna med citrusrädd. Citrusväxter blir fina om de beskärs regelbundet. Tappar de bladen över vintern så vänta med beskärningen tills de har börjat växa. När du tar ut den på försommaren så täck den med fiberväv i början som skydd mot solen.

Oliv, *Olea europaea*: Lätt och tacksam som också tål salta havsvindar. Sköts som citrus. Kan i gynnsamma fall få frukt, hjälp till med pollineringen genom att pensla från blomma till blomma, men räkna inte med någon stor skörd! Oliven vill ha mycket vatten, om den tappar blad är det oftast för torrt. Plantera i vanlig krukväxtjord eller urnjord.

Lagerblad *Laurus nobilis*: Anspråkslös, lättodlad och dekorativ. Odla i vanlig men bra jord, t ex urnjord. Använd bladen i matlagning. Klassisk krydda i kalops!

Fikon, *Ficus carica*: Plantera i måttligt stor kruka i väl-dränerad jord t ex yrkesodlarjord. Placera på soligt, varmt och skyddat ställe. Gräv gärna ner krukans i rabatten under sommaren, lämna då lite av kanten upptill ovan jord så inte rötter letar sig ut den vägen. Frukten tar två år på sig att utvecklas. Övervintras svalt. Vattna då mycket sparsamt.

Tips och råd!

Ånglatrumpet, *Brugmansia*: Kraftigväxande träd eller buske med stora trumpetformade blommor som doftar starkt. Trivs vindskyddat i sol eller halvskugga. Plantera i urnjord i rymlig kruka. Behöver mycket vatten och näring hela sommaren!

Bougainvillea/trillingblomma, *Bougainvillea*: Vedartad flerårig slingerväxt som behöver något att klättra på. De egentliga blommorna är små, men de kraftigt färgade högbladen som omger de små blommorna sitter kvar väldigt länge och ger plantan ett fantastiskt utseende. Plantera i urnjord i rymlig kruka och vattna och gödsla regelbundet hela sommaren. Tål kraftig beskärning och det görs vid behov efter blomning.

Himmelsöga, *Solanum rantonettii*: Blommar med blå eller vita blommor oavbrutet hela sommaren om den får regelbunden vattning och gödsling. Oftast uppstammad och mycket fin i kruka. *S. jasminoides*, stjärnsöta, är vitblommig och klättrande. Plantera om i ny kruka direkt. Just då kan den få ett blomuppehåll, men den kommer igen med råge!

Lampborste, *Callistemon*: Exklusiv, lite annorlunda växt från Australien med dekorativa blad och

fascinerande blommor som ser ut som röda flaskborstar. Plantera i urnjord. Den vill ha väl dränerat och jämn fuktighet.

Feberträd/eukalyptus, *Eucalyptus globulus*: I naturen ett snabbväxande ganska stort träd som hos oss håller sig till en lite mer moderat storlek. Blir ett fint inslag i rabatten eller i en stor kruka. Anspråkslös, bara den får mycket vatten och näring regelbundet växer den snällt.

Granatäpple, *Punica granatum*: En buske med orange blommor och fina röda, mycket nyttiga frukter. Behöver mycket sol och värme för att utveckla frukter. När den blommar kan du hjälpa till med pollineringen genom att pensla från blomma till

blomma. Den är tolerant och tålig. Plantera i medelhavsjord och sköt som citrus. Bladfällande.

Eldkrona, *Lantana camara*: En fantastisk långblommare i olika vita, gula och röda nyanser. Vill ha sol och är mycket lättskött. Plantera i urnjord och vattna och ge näring regelbundet hela säsongen. Den finns i många olika storlekar och även som uppstammad.

Afrikas blå lilja, *Agapanthus*: Tål alla typer av jordar men vill ha det fuktigt och väl-dränerat, medelhavsjord passar bra. Den gillar att stå trångt, så vänta med omplantering tills krukans är helt full med rötter, vart 3-4 år. Jämn och ganska riklig vattning, sparsamt med gödning och endast under sommaren. Sval vinterförvaring.

Fjärilslavendel, *Lavandula stoechas*: Gillar sol och värme. Plantera om i rymligare kruka i urnjord eller rosjord. Klipp bort överblommade blommor efter hand så gynnas ny knoppsättning. Vattna och ge näring regelbundet hela säsongen. Räknas som ettårig

Passionsblomma, *Passiflora caerulea*: Slingerväxt som är fantastisk som säsongsbomma i kruka eller plantering. Med regelbunden vattning och gödsling blommar den frikostigt med sina exotiska blommor hela sommaren och långt in på hösten. Placera i sol/halvskugga. Den behöver något att klättra på men fäster sig själv med klängen. Kan klippas in och övervintras inne. Plantera i urnjord.

Kamelia, *Camellia japonica*: Räknas egentligen inte till medelhavsväxter men trivs i snarligt klimat med den skillnaden att den vill stå i halvskugga. Det är en surjordsväxt som ska planteras i en väl-dränerad jord med lågt pH, till exempel rhododendronjord, helst blandad med lite grus eller sand. Plantera inte om för ofta, den gillar att stå lite trångt. Klipp bort vissna blommor efterhand och beskär vid behov efter blomning. Knopparna tar lång tid på sig att utvecklas, så ha tålamod! Övervintras bäst ljukt och svalt, 4-7° C.

Hos oss kan du lämna in dina medelhavs-växter för vinterförvaring.

